

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	46502
Nom	Anàlisi filosòfica de la religió
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2256 - M.U. en Pensament Filosòfic Contemporani 23-V3	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2256 - M.U. en Pensament Filosòfic Contemporani 23-V3	2 - Anàlisi filosòfica de la religió	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
SANCHEZ DURA, NICOLAS	269 - Metafísica i Teoria del Coneixement
TEJEDOR PALAU, MARIA ASUNCION	359 - Filosofia

RESUM

Es tracta de mostrar un punt de vista religiós que en última instància té com a objectiu crític la institucionalització eclesial de la creença religiosa. Alhora, el curs pretén desvincular la crítica de la religió de les nocions de “il·lusió”, “superstició” o “irracionalitat”. Perquè cap un punt de vista religiós que concebia les creences religioses com un sistema de símbols des d'on abordar d'una manera expressiva qüestions relatives al sentit de la vida i a la vida bona. Tals suposats es desenvoluparan principalment al fil de l'estudi de la filosofia de Wittgenstein.

El curs començarà presentant una visió de conjunt de la concepció de la filosofia de Wittgenstein i de la periodització del seu punt de vista religiós. Continuarà examinant la influència de A. Schopenhauer sobre les observacions ètic-religioses de Wittgenstein en els *Quaderns de Guerra 1914–1916* (*Notebooks 1914–1916*). Li seguirà una exposició del punt de vista de L. Tolstoi qui, sense oblidar el moviment il·lustrat, va desenvolupar en la seua edat madura tant una crítica del cristianisme quant una reivindicació del punt de vista religiós a l'hora de pensar el sentit de la vida i criticar l'ordre social basat en les nocions connexes de progrés i civilització. Tolstoi, al costat de Dostoievski (també James), com a brins fonamentals de la concepció religiosa del jove Wittgenstein, constituïran l'entrada a les seues primeres concepcions

existencials de l'experiència religiosa, que es cristal·litzen en el *Tractatus* i la *Conferència sobre ètica*. Seguidament passarem a les seues meditacions sobre el cristianisme per a concloure al punt de vista comparatiu respecte de les creences rituals considerades des de l'angle transcultural. Per fi, a partir d'una lectura particular de *Sobre la Certesa*, es considerarà la seua anàlisi de la lògica de la creença religiosa a partir del supòsit que la lògica de la creença depén de la gramàtica d'allò que és cregut. Tot això permet desvincular els enuncisats religiosos del concepte de veritat i de l'oposició racional/irracional, la qual cosa redunda en una crítica a la noció de religió vertadera, a l'encarnació eclesial de la religió i als seus efectes de dominació soci-política.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No es necessita cap coneixement específic.

COMPETÈNCIES

2256 - M.U. en Pensament Filosòfic Contemporani 23-V3

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

El curs pretén familiaritzar a l'estudiant amb els termes del debat sobre la religió i el seu rol social, sens dubte un factor sociocultural i polític que no ha decaigut en importància en el món contemporani. Igualment tractarà de traure a la llum alguns dels pressupostos epistemològics, antropològics i ètic-polítics que subjauen a les posicions involucrats en aquest. Tot això en ocasió de conèixer i discutir aspectes centrals de la filosofia de Wittgenstein, orientant a l'alumne en l'estudi de textos de molt diferent gènere i caràcter que, en el respecte que ens ocupa, apareixen dispersos al llarg de tota la seua obra.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Anotacions sobre la concepció de la filosofia de Wittgenstein i periodització del seu punt de vista religiós.
2. Solipsisme, sofriment i actitud ètic-religiosa en els Quaderns de Guerra 1914-1916 (Notebooks 1914-1916) de Wittgenstein.
3. Mort i sentit de la vida: la matriu Tolstoyana de la religiositat en Wittgenstein.
4. Lògica, contrasentit i actitud ètic-religiosa en el Tractatus de Wittgenstein.
5. L'expressió literaria de l'inefable.
6. L'expressió religiosa de les experiències que delimiten l'àmbit de l'ètic.
7. Ciència, raó i creences rituals: crítica del punt de vista evolucionista de la Branca Daurada de Frazer.
8. Religió i percepció d'aspectes: el món com un miracle.
9. Són els enunciats religiosos frontisses que formen part de la imatge del món?

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	37,50	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Elaboració de treballs individuals	52,50	0
Lectures de material complementari	15,00	0
Preparació de classes de teoria	30,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

- Classes teòriques: lliçó magistral participativa.
- Seminari de lectura: interpretació i discussió de textos filosòfics.
- Tutories.

AVALUACIÓ

Valoració dels treballs (assajos i/o memòries) redactats per l'estudiant (d'acord amb les especificacions generals del Màster per a les optatives).

REFERÈNCIES**Bàsiques**

- Kierkegaard, S. La enfermedad mortal. Trotta, Madrid, 2008
- Tolstoi, L., La muerte de Ivan Ilich (varias ediciones)
- Tolstoi, L., Confesión (varias ediciones). Acanalado, Barcelona
- Tolstoi, L., Religión y Moral (se proporcionará acceso a textos on line de las ediciones agotadas)
- Tolstoi, L., Mi religión (¿Cuál es mi fe?) (se proporcionará acceso a textos on line de las ediciones agotadas)
- Tolstoi, L., El evangelio abreviado. KRK, 2006
- Wittgenstein, L., Diarios Secretos. Alianza Editorial, Madrid. 1991
- Wittgenstein, L., Cuadernos de notas (1914-1916). Síntesis, Madrid. 1998

- Wittgenstein, L., Tractatus logico-philosophicus. Alianza. Madrid
- Wittgenstein, L., Movimientos del Pensar. Pretextos, Valencia. 2000
- Wittgenstein-Engelman, Cartas, Encuentros, Recuerdos. Pretextos, Valencia. 2009
- Wittgenstein, L. Aforismos Cultura y Valor. Espasa Calpe. Madrid. 1995
- Wittgenstein, L. Observaciones sobre la Rama Dorada de Frazer. Tecnos
- Wittgenstein, L. Lecciones y conversaciones sobre estética, psicología y creencia religiosa. Barcelona, Paidós, 1992
- Wittgenstein, L., Conferencia sobre ética, Paidós, Barcelona, 1989
- Wittgenstein, L., Luz y Sombra, Pre-Textos, Valencia, 2006
- Wittgenstein, L., Sobre la certeza, Gedisa, Barcelona, 1988